

Metka Gombač

DENARNI ZAVOD SLOVENIJE — PODRUŽNICA
ZA SLOVENSKO PRIMORJE (1945)

Ustanovitvi Denarnega zavoda Slovenije je kmalu sledilo organiziranje in ustanovitev podružnice za Slovensko primorje. Odlok predsedstva SNOS o ustanovitvi je bil izdan 6. septembra 1944. Sedež podružnice je bil v vasi Lepenje pri Šempasu, njen prvi predsednik je postal Jože Štrukelj, njegov namestnik pa Vladimir Žvab, ki je bil obenem knjigovodja in blagajnik. V januarju 1945, po aretaciji predsednika in namestnika, se je sedež prenesel v Cerkno, postavljen je bil nov odbor, ki so ga sestavljali Lojze Kersnič, Andrej Perko in Pavle Avbelj. Okupatorjeva ofenziva je prekinila začeto poslovanje od 19. marca 1945 do osvoboditve.¹

Ob osvoboditvi Trsta 1. maja 1945 je podružnica prenesla svoj sedež skupaj s Pokrajinskim narodnoosvobodilnim odborom za Slovensko primorje in Trst najprej za nekaj dni na prefekturo v Trstu, nato pa so se preselili v prostore Banca d'Italia. Denarni zavod Slovenije v Trstu je prevzel funkcijo jugoslovanskega državnega denarnega zavoda. Delovno področje Denarnega zavoda Slovenije v Trstu je bilo v primerjavi s klasičnimi bančnimi zavodi precej širše, saj je to zahteval posebni položaj, ki je nastal ob osvoboditvi tako važnih krajev v Slovenskem primorju kot so bili Trst, Gorica, Tržič. Pokrajinski narodnoosvobodilni odbor je z raznimi pooblastili omogočil Denarnemu zavodu Slovenije v Trstu, da je v najkrajšem času skušal vsaj približno urediti bančniško poslovanje. V ospredju sta bili predvsem dve nalogi: kontrolna in bančno-tehnična. Za izpeljavo prve so izdali v sporazumu z jugoslovansko vojaško komando in z lokalnimi bankami ukrepe, ki naj bi v mejah možnosti zagotovili normalen gospodarski razvoj. V svoji drugi nalogi pa je podružnica skušala rešiti obveznosti, nastale v teku boja, povleči iz obtoka lirski boni, blagajniške zapise in priznanice. Navodila za poslovanje so bila izdelana 4. maja 1945. V zvezi z drugim členom navodil so bili pri denarnih zavodih v Trstu, Gorici in tudi v nekaterih drugih krajih v Slovenskem primorju imenovani komisarji, ki so jih predlagali okrožni izvršni odbori, potrdil pa jih je Pokrajinski narodnoosvobodilni odbor. Komisarji so bili skupaj z upravo soodgovorni za pravilno poslovanje prevzetih zavodov. Ob prevzemu so javili stanje blagajne, začasno odpustili uslužbence, pripravili seznam novega osebja, naredili bilanco ter pripravili poslovalnice za delo s strankami, kar se je v glavnem izvršilo med 7. in 10. majem 1945. Pri bankah, v katerih ni bil imenovan komisar, se je po teh navodilih ravnal glavni ravnatelj.

V začetku maja so v Trstu registrirali in začeli prevzemati naslednje bančne in denarne zavode: Banca d'Italia, Banca Popolare Giuliana, Banca Commerciale Italiana, Banca Nazionale del Lavoro, Credito Italiana, Banca di Sicilia, Banca di Napoli, Cassa di Risparmio Triestino, Banca di Roma, Banca Triestina, Banca Americana in Italia ter zavarovalnice: Assicurazioni Generali, Riunione Adriatica di Sicurtà, Sicurtà fra Armatori, Istituto nazionale di Assicurazioni (INA), Assicurazioni Generali in Riunione Adriatica.² V Gorici so komisarji pripravljali za delo: Cassa di Risparmio di Gorizia, Banca d'Italia, Banca del Friuli, Banca Nazionale del Lavoro, Banca Commerciale Italiana, Banca Cooperativa Giuliana, Banca Cattolica del Veneto, Kmečka banka v Gorici.³

¹ Lojze Kersnič: Državni zavod Slovenije — podružnica za Slovensko primorje, Borec XX, 1969/5, str. 460–465.

² Arhiv Inštituta za zgodovino delavskega gibanja v Ljubljani (dalje navajam: A IZDG), arhiv NOB, fasc. 525/III; zavarovalnice in banke v Trstu, 12. maj 1945.

³ A IZDG, fond Pokrajinskega narodnoosvobodilnega odbora za Slovensko primorje in Trst (dalje navajam: PNOO), fasc. 117/II; zapisnik sestanka s komisarji goriških bančnih zavodov, 5., 6. maj 1945.

Izdana navodila, prilagojena razmeram v Slovenskem primorju, so vsebovala podrobna navodila za hranilne vloge in tekoče račune. Poslovalnice so lahko sprejemale hranilne vloge in tekoče račune v neomejenih zneskih in sicer tako, da so smeli s tem vloženim denarjem razpolagati brez omejitve. Glede hranilnih vlog in tekočih računov, ki so nastali med vojno, je bilo določeno: a) lastnik je lahko razpolagal z zneskom, ki ni presegal 3000 lir, če njegova imovina ni bila pod zaplembo. Znesek je moral biti izplačan skupno ali v obrokih v enem mesecu. Če je imel vlagatelj več ločenih računov pri istem denarnem zavodu, se je pri izplačilu upošteval skupni znesek vlog. Pri hranilnih knjižicah, ki so se glasile na prinositelja, je bilo podobno. Posameznik je lahko predložil le eno knjižico in potrdilo, ki ga je izdal narodnoosvobodilni odbor. Tudi tu je izplačilo dovolil komisar, prinositelj pa je lahko dvignil 1500 lir mesečno. Pri vseh vlagateljih je veljalo, da je bil nedvignjeni znesek obravnavan kot nova vloga; b) za gospodarske namene in v posebnih primerih je bilo dovoljeno izplačilo preko tega zneska. Prošnja je morala biti izročena Denarnemu zavodu Slovenije v Trstu preko narodnoosvobodilnega odbora. Posojila zadruham, ustanovam in pridobitvenim gospodarskim vejam je dovoljeval Denarni zavod Slovenije, podružnica v Trstu; c) vsi cirkularni čeki, ki so krožili in služili kot nadomestki zakonitega plačilnega sredstva, so ostali zakonito plačilno sredstvo, toda z omejitvijo na čeke, izdane v Slovenskem primorju. Začasno so ukinili izdajanje novih cirkularnih čekov, kar pa so 30. maja 1945 preklicali. Za čeke, izdane od drugih bank, je bilo določeno, da so se registrirali, likvidirali pa pozneje; d) prepovedano je bilo prekupčevanje deviz in valut, delnic in obveznic ter drugih zasebnih vrednostnih papirjev delniških in trgovskih družb. Vsi vrednostni papirji so se registrirali in blokirali, sefi pa zapečatili.

Ta prva navodila, ki jih je izdal Denarni zavod Slovenije za Slovensko primorje v Trstu, so pomagala vzpostaviti, normalizirati ter oživiti delovanje denarnih zavodov v Slovenskem primorju.⁴ Dopolnitve, ki so sledile v naslednjih mesecih, so prinašale dodatne odredbe, ki so se pokazale potrebne v praksi. Denarni zavod Slovenije v Trstu je izdal tudi osnovna navodila za poslovanje zavarovalnic. Tudi za zavarovalnice je veljal enak režim, kot za druge bančne ustanove. Odgovornost je bila na upravi zavarovalnice. Odtujitev premičnin, nepremičnin, stvari, pravic je bila začasno prepovedana, lahko pa se je izplačevala škoda po elementarnem, življenjskem in kasko zavarovanju, če je nastala po osvoboditvi.⁵

V nekajmesečnem poslovanju se je podružnica v Trstu organizirala takole: vodil jo je predsednik (Lojze Kersnič), dva namestnika predsednika, pravni tajnik, administrativni tajnik, organizacijski tajnik, upravnik prometa, blagajnik, knjigovodja, korespondent, kontrolor, ekonom.⁶ Njihovo delo je bilo v glavnem naslednje: vršili so blagajniško službo za Pokrajinski narodnoosvobodilni odbor, likvidirali blagajniške zapise, izdane v času vojne, likvidirali priznanice, izdane v času vojne, skušali razviti kreditno poslovanje.

Od začetka poslovanja Denarnega zavoda Slovenije v Trstu je bilo njihovo prizadevanje usmerjeno v osamosvojitev, čeprav ta osamosvojitev ni bila načrtovana, saj je bil gospodarski prostor premajhen in so jo vsiljevale predvsem politične ter gospodarske razmere. Slovensko primorje je bilo gospodarsko in s tem tudi denarno odrezano od Jugoslavije in od Italije. Seveda je Denarni zavod Slovenije v Trstu želel in poizkušal shajati z denarnimi sredstvi, ki so bila v Slovenskem primorju. Zelo hitro pa se je pokazalo, da to ne bo mogoče, posebno še zaradi velikega bega italijanskega kapitala s tega področja. Otok denarnih sredstev v Trstu in v ostalih krajih ni bil zadosten. Ob odhodu je okupator odnesel s seboj skoraj ves denar, ki je bil v obtoku. Jugoslovanske oblasti so ob prihodu našle le nekaj čez pol milijarde lir, naloženih v raznih bankah. Skušali so reševati ta problem z načrtovano dotacijo

⁴ A IZDG, PNOO fasc. 272/I; navodila Denarnega zavoda Slovenije, 4. maj 1945.

⁵ A IZDG, arhiv NOB, fasc. 525 a/VI; začasna navodila o poslovanju zavarovalnic, 9. maj 1945.

⁶ A IZDG, PNOO fasc. 118/I; organizacija Denarnega zavoda Slovenije, podružnice za Slovensko primorje, 30. maj 1945.

iz Ljubljane, hoteli pa so se tudi dogovoriti z italijansko vlado, ki naj bi poskrbela, da bi se denarna sredstva, ki so še vedno odtekala iz Trsta in se zbirala v centralah raznih denarnih zavodov v Italiji, vrnila v podružnice v Trstu. Tu je bila mišljena predvsem poravnava obveznosti, ki so jih imeli denarni zavodi v Trstu in ostalem Slovenskem primorju.⁷ Že 20. maja 1945 je bilo sklenjeno, da se izda v znesku pol milijarde lir cirkularnih čekov, kar naj bi izvedla tržaška mestna hranilnica. Izdaja čekov bi seveda predstavljala le kratkotrajno rešitev, sam postopek izdaje pa je potekal prepočasi.

Načrtovali so tudi deblokiranje sefov pri bankah, kjer je bilo še nekaj denarja, in sicer tako, da bi izdali pozive lastnikom, da dvignejo denar — do 3000 lir v celoti, 3000—20.000 lir naj bi vložili na tekoči račun oziroma na hranilno knjižico, s katero bi razpolagali kot z novo vlogo, če bi vsota preseгла 20.000 lir, bi z njo razpolagali kot s staro vlogo, blokirani pa bi ostali vrednostni papirji, zlato, dragulji. Trajnejšo rešitev, o kateri so govorili, bi predstavljala izdaja okupacijskih lir, ki bi jih izdal Denarni zavod Slovenije v Trstu in bi bile začasna nova valuta.⁸

Iz dopisovanja med Denarnim zavodom Slovenije za Slovensko primorje v Trstu in ministrstvom iz Ljubljane, pa tudi iz Beograda je razvidno, kakšni so bili načrti za mesto Trst. Kot je imelo mesto v okviru Pokrajinskega narodnoosvobodilnega odbora poseben položaj in avtonomijo in je bila pokrajinska zakonodaja zanj le okvirna, tako je ministrstvo za finance v Beogradu predlagalo, da preide nadzorstvo nad vsemi denarnimi zavodi v mestu na mestni svet. Denarni zavod Slovenije v Trstu je temu oporekal ter utemeljeval, da bi izgubil kontrolo nad denarnim obtokom v Trstu. Gospodarski razvoj Trsta kot obmorskega pristaniškega mesta je bil tesno povezan z zaledjem. Čimprejšnja vzpostavitev normalnega stanja, zagotovitev dela tržaškim delavskim množicam je zahtevala obnovo industrije, ta pa ogromne kredite. Zato so predlagali, da pridejo pod okvir mestnega sveta samo mestne bančne ustanove, ne pa tudi državne in privatne, ki so imele svoje centrale v glavnem izven mesta. Tako bi imel mestni svet nadzorstvo nad Casso di Risparmio kot popolnoma mestno ustanovo, nad vsemi ostalimi pa Denarni zavod Slovenije, podružnica v Trstu.⁹

Taki so bili ukrepi in načrti, ki jih je podružnica v Trstu sprejela in skušala vpeljati za vzpostavitev normalnega poslovanja v Slovenskem primorju. Obdobje 42 dni jugoslovanske uprave v Slovenskem primorju in Trstu (od osvoboditve do 12. junija 1945) je bilo zelo kratko in ni moglo dati nekih večjih rezultatov, ki bi potrdili ali pa ovrgli zastavljeno delo. Ogromne spremembe na vseh področjih življenja so odpirale vedno nove in nove probleme, ki se jim je morala prilagajati tudi denarna politika.

Nov dogovor o zasedbenih področjih v Slovenskem primorju (beograjski sporazum, ki je stopil v veljavo 12. junija 1945) je prinesel razdelitev na cono A, ki jo je upravljal Zavezniška vojaška uprava, in cono B, ki je prišla pod Vojaško upravo jugoslovanske armade. To je prineslo nove težave in nove ukrepe. Začasna razmejitve, ki je delila Slovensko primorje na dve polovici, je ločila večino dežele od gospodarskih središč Trsta, Gorice, Tržiča. Kakšna bo valuta, kako bo z obtokom denarja, cenami, kakšni bodo gospodarski ukrepi in ukrepi glede denarnega poslovanja v eni in drugi coni, kakšna bo njihova učinkovitost, so bila vprašanja, ki so se postavljala na novo.

Ko so prišli zavezniki v cono A, je bila podružnica Denarnega zavoda Slovenije potrjena popolnoma v ozadje. Finančni odsek Zavezniške vojaške uprave je izdal bančnim zavodom v coni A navodila za delo, ne da bi se oziral na navodila, izdana od Denarnega zavoda Slovenije v Trstu, deloma celo v navzkrižju z njimi. V juliju 1945 se je zvrstilo več razgovorov med predstavniki Denarnega zavoda Slovenije v Trstu in zastopniki Zavezniške vojaške uprave o tem, ali lahko Denarni zavod Slo-

⁷ A IZDG, PNOO fasc. 117/II; okrožnice in referati, 16. junij 1945.

⁸ A IZDG, PNOO fasc. 118/I; načrti za poživitev obtoka, maj 1945.

⁹ A IZDG, PNOO fasc. 117/IV; dopis Ministrstvu za finance v Beogradu, 26. maj 1945.

venije v Trstu še posluje. Podružnica je nadaljevala z likvidacijo izdanih bančnih zapisov, kar je prineslo nekaj vzpodbude, saj se je precej imetnikov blagajniških zapisov odločilo za hranilne knjižice zavoda in ne za gotovino. V začetku julija 1945 so organizirali podružnico v Gorici, ki je z rednim delom pričela 17. julija 1945 v prostorih Ljudskega doma.¹⁰ Tudi poslovanje te enote je bilo opazno, tako da so italijanske banke intervenirale pri tamkajšnjem zavezniškem finančnem oficirju, ki je res izdal odlok o prepovedi delovanja denarnega zavoda v Gorici, z utemeljitvijo, da nima dovoljenja na podlagi italijanske zakonodaje. Zastopniki goriške in tržaške podružnice so prosili za sestanek s tržaškim finančnim oficirjem Zavezniške vojaške uprave. Na tem sestanku so po dolgem razgovoru uspeli doseči le toliko, da je Denarni zavod Slovenije v Trstu lahko še posloval, dokler ne bo sprejeta dokončna rešitev, za goriško poslovalnico pa je bil potrjen odlok o prepovedi. Dne 7. avgusta 1945 je Denarni zavod Slovenije, podružnica v Trstu predložil pismeno spomenico, kjer je poudaril, da se proti njemu ne more uporabiti italijanski zakon, ki je bil v veljavi 8. septembra 1943, ker se ta nanaša le na privatne bančne ustanove, ne pa na državne zavode, kakršen je bil Denarni zavod Slovenije v Trstu. Zanikali so, da bi bil Denarni zavod Slovenije, podružnica za Slovensko primorje nova bančna ustanova, saj je posloval do 1. maja 1945 v ilegali, od tedaj naprej pa javno kot državni zavod, ki je imel tudi nalogo kontrolirati lokalne denarne ustanove. Zato so podčrtali zahtevo, da se potrdi legalni obstoj in javno poslovanje podružnic v Trstu in Gorici kot jugoslovanskih državnih institucij. Na odgovor so čakali do konca oktobra 1945.

V istem času je Zavezniška vojaška uprava tudi zahtevala, da Denarni zavod Slovenije izprazni prostore v palači Banca d'Italia. Pogovori so se prav tako vlekli do konca oktobra 1945.

V coni B Denarni zavod Slovenije ni imel zastopnika, zato je začela poslovati 1. julija 1945 po sklepu Pokrajinskega narodnoosvobodilnega odbora podružnica v Postojni.¹¹ Pod njeno kontrolo so prišle vse bančne ustanove na področju pod Vojaško upravo jugoslovanske armade. Direktive je dobivala od tržaške podružnice. Organi, sestava in organizacija podružnice v Postojni so bili enaki kot pri Denarnem zavodu Slovenije v Trstu. Upravni odbor je lahko dajal kredite samo v coni B in z odobritvijo Denarnega zavoda Slovenije v Trstu. Podružnica je vršila še vse druge bančne posle (tudi informativnega značaja) za zavod v Trstu. V mesecu juliju 1945 je bila odprta še poslovalnica Denarnega zavoda Slovenije v Kopru.¹² Denarni zavod Slovenije s sedežem v Gorici je kljub odloku Zavezniške vojaške uprave še obstajal in odprl 8. avgusta 1945 podružnico v Ajdovščini. Ustanovitev tega zavoda je narekovala predvsem potreba, da bi služil kot denarni zavod Poverjeništvu pokrajinskega narodnoosvobodilnega odbora Ajdovščina. Dne 11. avgusta 1945 se je odprla še podružnica v Tolminu.¹³ Poslovalnice v coni B so poleg osnovnih navodil ob ustanovitvi takoj po začetku dela prejele še dodatne odredbe. Nakup in prodaja dinarjev se je vršila v razmerju 30 din za 100 lir. Stranka je morala predložiti potni list. Prodalo ali zamenjalo se je lahko le 200 din. Vojaškim oblastem in narodnoosvobodilnim odborom so smeli zamenjati večje vsote ob pismeni izjavi o potrebi. Glede kreditov so dovoljevali le poslovne kredite do zneska 50.000 lir za dobo štirih mesecev in proti menici s podpisom dveh porokov. Vložena je morala biti tudi pismena prošnja. Zneske preko 50.000 lir je obravnaval na podlagi pismene prošnje le Denarni zavod Slovenije v Trstu.¹⁴ Okupacijske lire, ki jih je izdala Zavezniška vojaška uprava v coni A in ki so jih imenovali tudi metropolitanske ali metro lire, v coni B niso bile plačilno sredstvo.

Iz dovolj kritičnega poročila V. Povha in J. Bibra iz ljubljanske centrale z dne 17. septembra 1945 o stanju podružnice v Trstu vidimo, da je šlo še za en poskus

¹⁰ A IZDG, PNOO fasc. 118/II; podružnica Gorica, 17. julij 1945.

¹¹ A IZDG, PNOO fasc. 118/I; ustanovitev podružnice v Postojni, 25. junij 1945.

¹² A IZDG, PNOO fasc. 118/I; podružnica v Kopru, julij 1945.

¹³ A IZDG, PNOO fasc. 118/II; obvestilo o ustanovitvi podružnice v Tolminu, 11. avgust 1945.

¹⁴ A IZDG, PNOO fasc. 118/II; navodila za poslovanje v coni B, 25. julij 1945.

ureditve poslovanja podružnice Denarnega zavoda Slovenije v Trstu. Poudarjena je bila zahteva po še boljši organizaciji, da bi ta ustanova postala reprezentativna, da bi uživala ugled pri slovenskem in italijanskem prebivalstvu ter bi z vztrajanjem morda le dosegli pri Zavezniški vojaški upravi dovoljenje za poslovanje.¹⁵

Denarni zavod Slovenije, podružnica za Slovensko primorje se je oktobra 1945 obrnil na predsedstvo Narodne vlade Slovenije, ta pa na ministrstvo za zunanje zadeve DFJ, naj z diplomatsko intervencijo pri Zavezniški vojaški upravi skuša rešiti vprašanje poslovanja Denarnega zavoda Slovenije v coni A. Dobili so odgovor, da so intervenirali, da pa glede na stanje v Julijski krajini ni pričakovati, »da bi Zavezniška vojaška uprava prenehala z delovanjem proti Denarnemu zavodu Slovenije za Slovensko primorje in Trst«.¹⁶

Končno je 26. oktobra 1945 Denarni zavod Slovenije v Trstu prejel pismen odgovor od Zavezniške vojaške uprave. Ta je bil odklonilen. Kot glavni razlog je navajal, da se jugoslovanski državni banki ne more pustiti delovanje v Julijski krajini, ki je pod upravo zaveznikov in ne sestavni del jugoslovanskega ozemlja.¹⁷ Za datum ukinitve je bil določen 27. oktober 1945. Poslovanje Denarnega zavoda Slovenije v Trstu se je v nadaljnjih nekaj mesecih tja do pomladi 1946, kot lahko sledimo po arhivskih dokumentih, posvetilo izključno opravljanju blagajniške službe za Pokrajinski narodnoosvobodilni odbor.

Podružnice v coni B Slovenskega primorja so po ustanovitvi Gospodarske banke za Istro, Reko in Slovensko primorje sredi septembra 1945 prešle pod upravo le-te. Vojaška uprava jugoslovanske armade je izdala uredbo št. 26 z dne 18. oktobra 1945, s katero je odredila tiskanje nove denarne enote, ki se je imenovala tudi jugolira. Izdala jo je Gospodarska banka za Istro, Reko in Slovensko primorje, vrednost nove lire pa naj bi bila enaka stari liri in prav tako naj bi se ne spremenil tečaj v razmerju z dinarjem. Kljub temu pa je uvedba jugolire pomenila nove težave v ekonomski izmenjavi med conama A in B.¹⁸ V coni A je kot edina slovenska denarna ustanova lahko delovala Kmečka banka v Gorici.¹⁹

Riassunto

L'ISTITUTO FINANZIARIO DELLA SLOVENIA PRESSO LA PRESIDENZA DELLO SNOS FILIALE PER IL LITORALE SLOVENO

Metka Gombač

La Filiale dell'Istituto finanziario della Slovenia per il Litorale Sloveno fu fondata il 6. settembre 1944 con decreto ufficiale dello SNOS (Governo sloveno). Alcune funzioni vengono attuate prima della fine della guerra, altre certamente più numerose alla fine della stessa. La citata Filiale prende sede all'inizio di maggio del 1945 nella Banca d'Italia a Trieste con funzioni di Banca nazionale Jugoslava. Il Comitato Regionale di Liberazione del Litorale Sloveno a Trieste agevola alla filiale, con decreti ufficiali, la centralizzazione di tutte le transizioni bancarie nel Litorale. Il 4. maggio 1945 vengono rese note le condizioni per l'ammasso di tutte le istituzioni bancarie a Trieste e nel Litorale. La Filiale si pone dunque in cima a tutto il sistema bancario. Le istruzioni prevedono un regime speciale per i conti correnti e i depositi bancari che vengono agevolati. Alcune istruzioni vengono date anche in merito alle società di assicurazioni. Si cerca comunque di normalizzare la circolazione di danaro e di superare l'impasse provocato dalla fine della guerra. Il trattato di Belgrado del 12. giugno

¹⁵ A IZDG, arhiv NOB, fasc. 525 a/VI; poročilo V. Povha in J. Bibra o stanju podružnice v Trstu, 17. september 1945.

¹⁶ A IZDG, PNOO fasc. 117/V; korespondenca podružnice v Trstu s centralo v Ljubljani, 23. oktober 1945.

¹⁷ A IZDG, PNOO fasc. 119/II; dopis Glavnega stana Zavezniške vojaške uprave 13. Korpusa, 26. oktober 1945.

¹⁸ Primorski dnevnik I, št. 148, str. 2; Jugoslovanska okupacijska lira, 3. november 1945.

¹⁹ Marko Waltrisch: Slovensko bančništvo in posojilništvo na Goriškem, Kmečka banka Gorica 1982, str. 188–190.

1945 che portò alla divisione del Litorale in due zone, conferì al Governo Militare Alleato la zona A. Le questioni finanziarie e bancarie vengono prese saldamente in mano dagli alleati che nello spazio tra luglio fino a ottobre del 1945 contrattano alcune questioni con i rappresentanti dell'Istituto finanziario della Slovenia. Il dialogo e le contrattazioni vengono interrotti il 27. ottobre 1945 con un comunicato ufficiale nel quale il Governo Militare Alleato abolisce definitivamente la filiale triestina dell'Istituto finanziario Sloveno.

Nella zona B si nota un incremento maggiore delle istituzioni bancarie verso l'agosto del 1945. Vengono istituite filiali a Postojna, Capodistria, Ajdovščina e a Tolmino. Nel settembre 1945 si forma La Banca commerciale per l'Istria, Fiume e il Litorale Sloveno con una funzione accentratrice. Il Governo Militare Alleato nel Litorale Sloveno impedisce l'istituzione di banche slovene a Trieste, mentre permette la sopravvivenza della Banca Agricola a Gorizia.

GORISKI LETNIK — ZBORNİK GORIŠKEGA MUZEJA

Goriški muzej (Nova Gorica) je začel leta 1974 izdajati svojo redno letno publikacijo z naslovom »Goriški letnik«. Doslej je izšlo deset števil. Zbornik prinaša znanstvene in poljudno-znanstvene prispevke predvsem s področja arheologije, etnologije, zgodovine, zgodovine umetnosti, literarne zgodovine; prispevki so vezani prvenstveno na prostor severne Primorske ter sosednje Furlanije. Tako sodelujejo v zborniku tudi tuji pisci z obmejnih področij. »Goriški letnik« želi biti tudi revija, ki naj ustvari dialog na znanstveni ravni ob naši zahodni meji. K temu naj poleg objav znanstvenih člankov pripomorejo tudi ocene in poročila o različnih periodičnih publikacijah, ki izhajajo v deželi Furlaniji-Juljski krajini.

»Goriški letnik« lahko naročite pri Goriškem muzeju, Grajska 1, YU-65001 Nova Gorica.

ČASOPIS ZA ZGODOVINO IN NARODOPISJE

Revija z najdaljšo tradicijo med slovensko zgodovinsko periodiko (v letu 1984 izide že njen 55. letnik) objavlja prispevke, ki niso zanimivi le za bralce iz severovzhodne Slovenije, saj posegajo tudi v širši okvir slovenske zgodovine.

ČZN izdaja Zgodovinsko društvo v Mariboru s sodelovanjem mariborske univerze. Naročiti ga je moč pri Založbi Obzorja, YU-62001 Maribor, Partizanska 5.